

Szkolne oazy bioróżnorodności

Niezagospodarowane przestrzenie otaczające szkolne mury stanowią bardzo często obszary o wysokim „zielonym” potencjale, którego umiejętne wykorzystanie przyczynić się może w znaczący sposób do zwiększenia ogólnego poziomu bioróżnorodności w danej miejscowości. Jest to sytuacja szczególnie pożądana na obszarach zurbanizowanych, które kosztem pozyskiwania przestrzeni pod zabudowę mieszkaniowo-usługową czy infrastrukturę techniczną, zawłaszczają cenne tereny zieleni. Poza stricte ekologicznym aspektem, czyli poprawą jakości powietrza, ochroną przed hałasem oraz zapewnianiem schronienia dla fauny, ogródki szkolne posiadają istotny walor edukacyjny oraz rekreacyjny.

Ryc.1. Bez nazwy – w folderze z artykułami – folder NOWE a w nim kolejny folder z nazwą artykułu, w środku zdjęcie dzieci pracujących w ogrodzie.

Historia zakładania szkolnych ogrodów swój początek bierze z końca XIX wieku, początkowo główną ideą przyświecającą tego typu inicjatywom była chęć zaznajamiania uczniów z pracami ogrodniczymi, które polegały głównie na uprawie warzyw oraz owoców. Dość szybko dostrzeżono inne korzyści płynące z zakładania ogrodów. Trend, który zrodził się w Stanach Zjednoczonych, na początku wieku XX zawędrował do Europy i uległ szybkiemu rozprzestrzenieniu. Współcześnie jednak obserwujemy tendencję odwrotną. Szkoły nie poświęcają już takiej uwagi szkolnym ogrodom, ich miejsce zajmują boiska oraz niesłychanie uboga zieleń, która częściowo również wykorzystywana jest bardziej na potrzeby zajęć z wychowania fizycznego, aniżeli jako miejsce wypoczynku, rekreacji oraz spotkań uczniów w trakcie wspólnych przerw.

Niekiedy szkoły same wychodzą z inicjatywą zagospodarowania terenów otaczających budynek szkoły. Coraz częściej w działania na rzecz zakładania szkolnych ogródków angażują się również organizacje pozarządowe, posiadające w swojej ofercie programy o zasięgu zarówno lokalnym, jak również ogólnokrajowym a także niekiedy międzynarodowym. Na stronach tych organizacji znaleźć można wiele ciekawych artykułów, opracowań oraz przewodników jak krok po kroku stworzyć własny ogród. Zarówno proces projektowania, tworzenia, dbania o wspólne dobro jakim jest ogródek szkolny i w następstwie wspólnej pracy podziwianie efektów końcowych nie powinny odbywać się bez udziału dzieci. Każda z wymienionych czynności jest elementem edukacyjnej układanki, służącej kształtowaniu określonych postaw zarówno względem przyrody, jak również względem innych osób.

Przemiana pustych lub zaniedbanych terenów szkolnych w tytułowe oazy bioróżnorodności przebiegać może na wiele sposobów. Przede wszystkim liczy się kreatywność osób zaangażowanych w prace ogrodnicze. I tak, dla przykładu, powstawać mogą wspomniane ogrody uprawne, ogrody botaniczne, mini ogrody zoologiczne lub po prostu ogrody przyjazne zwierzętom, które umiejętnie zaprojektowane przyciągnąć mogą różnorodne zwierzęta. W ogrodach botanicznych znaleźć się mogą gatunki egzotyczne, niewystępujące naturalnie w danym kraju, jak również zupełnie zwyczajne. Najistotniejszy w tym przypadku jest walor edukacyjny, w ogrodach tych mogą być prowadzone przez nauczycieli zajęcia terenowe, jednak dzięki odpowiedniemu opisaniu poszczególnych gatunków, uczniowie sami mogą uczyć się nazw podczas spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu.

Najbardziej spotykaną formą są mini ogrody zoologiczne, w których uczniowie hodować mogą wybrane gatunki zwierząt. Znacznie częściej tworzone są ogrody, mające za zadanie przyciągnąć dziką faunę, co wymaga stworzenia odpowiednich warunków sprzyjających obecności tych zwierząt. Organizacją szczególnie zasłużoną w edukacji na temat tworzenia tego typu ogrodów jest Fundacja

Nasza Ziemia. Od kilku lat realizuje ona program edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju pt. *Ogród – ostroja zwierząt*, w ramach którego organizuje bezpłatne warsztaty dla szkół na temat ogrodów przyjaznych dzikim zwierzętom. Więcej o wspomniane działalności można znaleźć na stronie: <http://www.ogrodostojazwierzat.pl/news.php?wiadomosc=62>.

Obecność ogrodów przyszkolnych bez wątpienia jest wartością dodaną zarówno dla szkoły, jak i całej miejscowości. Oazy bioróżnorodności spełniają liczne funkcje: ekologiczną, edukacyjną a także społeczną. Odpowiednio zagospodarowany i zadbane teren szkolny sprzyja aktywnym metodom edukacji i spędzaniu czasu na świeżym powietrzu. Sam teren staje się atrakcyjny dla dzikich zwierząt, dzięki czemu uczniowie prowadzić mogą całoroczne obserwacje. Dbanie o wspólnie wypracowane dobro z kolei uczy odpowiedzialności i poszanowania tak dla przyrody jak i ciężkiej pracy, dzięki której możliwa staje się ochrona tak fauny, jak i flory na terenie szkoły.

Źródła:

<http://www.ogrodostojazwierzat.pl/news.php?wiadomosc=62>

<http://ucbs.uw.edu.pl/wp-content/uploads/Batorczak-Zielone-podw%C3%B3rka-ogrody-szkolne1.pdf>

<http://eco-schools-projects.org/>

<http://www.ogrody.edu.pl/>

